

Przedwiośnie Stefana Żeromskiego

Przedwiośnie Stefana Żeromskiego jako powieść edukacyjna

Powieść edukacyjna to utwór, którego fabuła przedstawia bohatera w trakcie kształtowania się jego poglądów na świat, od dzieciństwa poprzez młodość, aż do wieku dojrzałego. Tekst ma najczęściej charakter dydaktyczny.

Na rozdrożu

Po powrocie do stolicy Baryka poznaje realia życia mieszkańców dzielnicy żydowskiej. Jako student medycyny zamieszkuje w skromnym pokoiku na ulicy Miłej. Boli go widok dzieci zmiatających pył węglowy z ulicy. Poruszają go również argumenty przytoczone na zebraniu komunistów. Młot szklanych domów zostaje skompromitowany po raz kolejny.

Polemika z Gajowcem

Podszyte gorącym patriotyzmem przekonanie Szymona Gajowca, że jedyną drogą dla Polski są powolne reformy i praca wszystkich na rzecz ogółu, budzi zastrzeżenia młodego Baryki. Nieprzypadkowo Cezary wielokrotnie określa jego wypowiedzi „bajdurzeniami starszego pana”, które „puszcza mimo uszu”, i nie jest to jedynie niecierpliwość młodości.

W odrodzonej Polsce Gajowiec piastował stanowisko ministra skarbu. Jako swoich patronów ideowych wskazywał wybitnych działaczy narodowych i społecznych okresu niewoli: Mariana Bohusza, Stanisława Krzemińskiego i Edwarda Abramowskiego.

Program stopniowych reform – najważniejsze postulaty

- zabezpieczenie granic państwowych
- zapewnienie obrony zagrożonej od zewnątrz i wewnątrz państwowości
- wzmocnienie armii
- zapewnienie porządku publicznego (utworzenie policji państwowej)
- stabilizacja pieniądza – reforma walutowa
- reforma rolna
- stopniowy rozwój gospodarki narodowej
- upowszechnienie oświaty, likwidacja analfabetyzmu i zacofania

Przedstawiona koncepcja ewolucyjnych zmian zawiera elementy pozytywistycznych programów (praca organiczna, praca u podstaw), akcentuje konieczność wspólnych wysiłków wszystkich klas w celu zapewnienia Polsce dobrobytu. Dla Gajowca sprawą podstawową jest jednak konieczność umacniania młodego państwa (świadomy jego słabości, wszelkie przejawy nieporządku usprawiedliwia przeszłością – wyniszczającymi kraj zaborami), kwestie reform społecznych traktuje drugorzędnie.

Ćwiczenie

Wypisz osoby, które mają wpływ na dojrzewanie bohatera; w jaki sposób na niego wpływają.

<https://epodreczniki.pl/a/literatura-w-polityce---polityka-w-literaturze/DLRGcvDNk>